

13. maj 2021 - Gospodov vnebohod

(Apd 1,1-11) TUKAJ

Praznično prvo berilo je uvod v Apostolska dela, ki hoče biti nadaljevanje prvega spisa istega pisca (»V prvi knjigi sem poročal ...«). Povezava z Lukovim evangelijem ni neposredna, saj so prejšnji dogodki le na kratko povzeti. Slogovno se obe knjigi nekoliko razlikujeta, vsekakor zato, ker je bil poskus popisati Cerkev, ki postaja organizacija, za pisca nekaj pvsem novega. Tako bi praznični odlomek lahko razdelili takole: začetek daje povzetek tega, kar je Jezus rekel in storil; naslednji del opisuje vstalega Jezus z učenci pri jedi; tretji del pa je pripoved o vnebohodu.

Posvetitev knjige rimskemu plemiču Teofilu naj bi knjigi zagotovila večje razširjenje, morda bi si rad zagotovil tudi dobrohotnost rimskih uradnikov. Vsekakor pa to kaže, da je krščanstvo "posvojilo" stare literarne oblike, obenem pa zapušča krog skromnega ljudstva in vstopa v svet kulture. Dan, ko je bil »vzet ... v nebo,« je obenem tudi točka ločitve med Jezusovim delom in delom apostolov.

Medtem ko Lukov evangelij postavlja dokončno ločitev Kristusa od apostolov v noč po velikonočni nedelji (Lk 24,51), imamo v Apostolskih delih med velikonočno nedeljo in vstajenjem razdobje 40 dni (Apd 1,3). Iz celotnega Svetega pisma pa vemo, da števila 40 ne smemo jemati dobesedno, ampak ima tipološki pomen: pojavlja se v odnosu do nekega posebne Božjega dejanja: Noe po vesoljnem potopu (1Mz 8,6), Elija na poti skozi puščavo (1Kr 19,8); ali priprave na nekaj odločilnega: Mojzes na gori Sinaj (2Mz 24,18), Jezusov post (Lk 4,1). Ob enem takih prikazovanj, pri katerih je jedel z njimi, kakor poročajo tudi evangeliji, je omenil Janezov krst z vodo v nasprotju s krstom v Svetem Duhu, ki ga bodo apostoli prejeli »v nekaj dneh;« nanj morajo počakati v Jeruzalemu, kraju zadnje večerje, Jezusovega trpljenja in smrti, v mestu, na katero so usmerjene prerokbe Stare zaveze.

Kako zelo apostoli potrebujejo tega Duha, kaže njihovo naivno vprašanje o obnovitvi izraelskega kraljestva. Težko je reči, ali pri tem mislijo na obnovitev starega Davidovega kraljestva z Mesijo kot kraljem, da so torej njihovi upi zemeljske narave. Možna je tudi drugačna razlaga: vprašanje ne odseva nerazumevanje Judov, ampak nudi priložnost za rešitev problema, ki je največje

važnosti. Za prve kristjane je bil prihod Duha tudi znamenje, da se približuje konec časov. Za tem se krije problem bližnjega pričakovanja, ki je bil tako živ v prvih skupnostih.

Jezus jih spomni, do »čase in trenutke« določa Oče; trditev, ki jo v evangelijih prinaša samo Marko, v Lukovem evangeliju je pa ni. Sledi pa poudarek na obveznosti pričevanja »v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji ter do skrajnih mej sveta« (1,8). Ta stavek ni samo oznaka poslanstva apostolov, ampak tudi povzetek vse knjige Apostolskih del: oznanjati "vesoljno širjenje" krščanstva. Iz ozkosti judovsko-narodne miselnosti se pogled usmerja proti vsemu svetu, do skrajnih mej sveta. Za Apostolska dela je cilj dosežen, ko evangelij pride v Rim, glavno mesto imperija, kjer ga je mogoče učiti »z vso svobodo in brez ovir« (Apd 28,31).

Kar zadeva sam potek vnebohoda, je pa Luka edini, ki si ga upa opisati in s tem ustvariti podobo nevidnega dogodka vnebohoda. Jezus izgine izpred njihovih oči, oblak ga zakrije njihovim pogledom. Za razliko vseh mogočih upodobitev, ki so nastala v umetnosti skozi stoletja, se Luka odlikuje po svoji strogi redkobesednosti, s katero popiše vnebohoda.

Nepričakovano se pojavita dva angela, ki apostolom razložita dogodek. Predstavljena sta predvsem kot razlagalca v tistih okoliščinah, kjer se srečujeta tustranstvo in onostranstvo, na primer Mt 4,11; Lk 22,43.

Ostane vprašanje, ali je pripoved Apostolskih del v nasprotju s podatki v evangelijih. Po Mateju in Janezu so se prikazovanja Vstalega dogajala v Galileji, medtem ko jih Luka in Apd postavljajo v Jeruzalem. Prva možnost ima podporo močne tradicije, Luka pa naj bi to prestavil v Jeruzalem zato, da bi mesto starozaveznih obljub prikazal kot zibelko krščanstva. Interes je torej bolj teološki kot zemljepisni. Enak problem postavlja tudi časovna določitev vnebohoda. V Novi zavezi je najprej govora o prikazovanjih, ne da bi bil določen čas ali kraj (1Kor 15,1-8), Janez pravi, za gre za 8 dni, Apostolska dela pa za 40 dni. Eno imata skupno: opisati čas prehoda med "Jezusovim časom" in "časom Cerkve". Če upoštevamo, da je 40 simbolična številka, ki ne pomeni resničnega časovnega razdobja, potem je jasno, da gre za opis novega Jezusovega položaja: najti ga je mogoče v nebesih. Jezus torej ni na nekem neznanem kraju, ampak "tam", kamor spada: pri Očetu, od koder izvaja svoje gospostvo nad svetom.

Pa ga res izvaja? Kako je potem mogoče s tem uskladiti današnje stanje: Evropa, ki je zavestno zanikala svoj krščanski izvor, levičarstvo, ki prezira vse moralne zakone, migracije, ki skušajo ne le prevzeti oblast nad avtohtonim prebivalstvom, ampak ga popolnoma uničiti ali vsaj zaslužniti, da vsem kršenju človekovih pravic niti ne govorimo. Seveda ga izvaja. Človeku je treba dokazati, kam vodi pot brez Boga. Bo zato potreben propad mnogih narodov? Morda. Bo zato potreban propad vse zapadne kulture? Morda, saj ne bo prvič v prazgodovini našega planeta. Človek je pregnal Boga iz svoje srede in Bog, ki je gentleman, se je umaknil. Molimo torej, da bi čimprej spoznali, kako potrebujemo Boga in kje ga najdemo!